

30 DECEMBER 2012 – HEILIGE FAMILIE. JEZUS, MARIA EN JOZEF**EERSTE LEZING**

WIJSHEID VAN JEZUS SIRACH 3, 2-6.12-14

De Heer heeft een vader aangesteld over de kinderen, en de moeder recht gegeven over haar zonen. Wie zijn vader eerbiedigt, krijgt vergiffenis van zonden, en als iemand die schatten verzamelt, is hij die zijn moeder eert. Wie zijn vader eert, beleeft vreugde aan zijn kinderen, en wanneer hij bidt, wordt hij verhoord. Wie zijn vader eert, zal een lang leven genieten, en wie zijn vader gehoorzaamt, verkwikt het hart van zijn moeder. Wie de Heer vreest, eert zijn ouders.

Kind, draag zorg voor uw vader op zijn oude dag en doe hem geen verdriet zolang hij leeft. Op de dag dat ge in nood zijt, wordt aan u gedacht; gij die nog in volle kracht zijt, veracht uw vader niet. Medelijden met uw vader zal niet worden vergeten; anders dan de zonden bouwt zij uw huis op.

TWEEDE LEZING

BRIEF AAN DE KOLOSSENZEN 3, 12-21

Broeders en zusters, Bekleedt u, als Gods heilige en geliefde uitverkorenen, met tedere ontferming, goedheid, deemoed, zachtheid en geduld. Verdraagt elkander en vergeeft elkander als de een tegen de ander een grief heeft. Zoals de Heer u vergeven heeft, zo moet ook gij vergeven. Voegt bij dit alles de liefde als de band der volmaaktheid. En laat de vrede van Christus heersen in uw hart; daartoe zijt gij immers geroepen, als leden van één lichaam, en weest dankbaar.

Het woord van Christus moge in volle rijkdom onder u wonen. Leert en vermaant elkander met alle wijsheid. Zingt voor God met een dankbaar hart psalmen, hymnen en liederen, ingegeven door de Geest. En al wat gij doet in woord of werk, doet alles in de naam van Jezus de Heer, God de Vader dankend door Hem.

Vrouwen, weest uw man onderdanig, zoals het christenen betaamt. Mannen, heb uw vrouw lief en weest niet humeurig tegen haar. Kinderen, gehoorzaamt uw ouders in alles, want dit is de Heer welgevallig. Vaders tergt uw kinderen niet, opdat zij de moed niet verliezen.

EVANGELIE

LUCAS 2, 41-52

Ieder jaar reisden de ouders van Jezus bij gelegenheid van het paasfeest naar Jeruzalem. En overeenkomstig het gebruik bij dit feest gingen zij opnieuw daarheen toen Hij twaalf jaar geworden was. Maar na afloop van die dagen keerden zij naar huis terug. Het kind Jezus bleef echter in Jeruzalem achter zonder dat zijn ouders het wisten. In de mening dat Hij zich bij de karavaan bevond, gingen zij een dagreis ver en zochten Hem toen onder familieleden en bekenden. Omdat zij Hem niet vonden, keerden zij al zoekende naar Jeruzalem terug. Pas na drie dagen vonden zij Hem in de tempel, waar Hij te midden van de leraren zat naar wie Hij luisterde en aan wie Hij vragen stelde. Allen die Hem hoorden waren verbaasd over zijn inzicht en zijn antwoorden. Toen zijn ouders Hem daar opmerkten stonden zij verslagen. Zijn moeder zei tot Hem: „Kind, waarom hebt Ge ons dit aangedaan? Denk toch eens met wat een pijn uw vader en ik naar U hebben gezocht.” Maar Hij antwoordde: „Wat hebt ge toch naar Mij gezocht? Wist ge dan niet dat Ik in het huis van mijn Vader moest zijn?” Zij begrepen echter niet wat Hij daarmee bedoelde. Hij ging met hen mee naar Nazaret en was aan hen onderdanig. Zijn moeder bewaarde alles wat er gebeurd was in haar hart. En met de jaren nam Jezus toe in wijsheid en welgevalligheid bij God en de mensen.

Schriftlezingen © Katholieke Bijbelstichting
's Hertogenbosch, www.bijbel.net

COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN

— Jean BASTIAENS —

Ouderschap en Vaderschap

NA HET FEEST VAN JEZUS' GEBORTE nemen we een grote sprong voorwaarts en belanden we in de tijd dat Jezus twaalf jaar oud is. Het is een drempelleeftijd. Vanaf de leeftijd van dertien werden jongens opgenomen in de religieuze gemeenschap en de voorbereiding daarop begon toen ze twaalf waren. Wie dertien is, heeft afscheid genomen van het echte kind-zijn en begint de eerste stapjes te doen op de eigen levensweg. Dat vraagt van ouders om een houding van afstand en nabijheid, een evenwicht dat niet altijd makkelijk te vinden is.

Maar Lucas wil ons geen les geven in de psychologische ontwikkelingsfasen van een mens. Hij wil op een andere breuklijn wijzen. Jozef en Maria zijn de ouders van Jezus en dragen de verantwoordelijkheid voor zijn opvoeding en initiatie in de Joodse geloofswereld. Zoals elke familie destijds trekken ze elk jaar met Pasen naar Jeruzalem. Pasen was wel het belangrijkste van de drie bedevaartfeesten. Heel even werd Jeruzalem het knooppunt waar alle Joodse gemeenschappen van het land elkaar konden treffen. Maar ook Joden uit de inmiddels wereldwijde diaspora namen soms deel aan het feest. Het moet een bijzondere sfeer zijn geweest, een drukte van jewelste in de al bij al kleine stad die Jeruzalem was.

Na het feest trekt iedereen weer huiswaarts, in lange karavanen. De ouders van Jezus gingen er van uit dat Jezus 'ergens' in de lange stoet te vinden was, allicht bij zijn tijdgenoten. Maar na het verstrijken van de eerste dag wordt Hij als verloren opgegeven en worden zijn ouders ongerust. De ouders keren op hun schreden terug (de tweede dag) en vinden Hem pas op de derde dag. Jezus blijkt nog steeds in Jeruzalem te zijn. Want Jeruzalem is zijn eigenlijke 'vaderstad'. Waar is Hij mee bezig?

Jezus bevindt zich in de tempel, het „huis van GOD” op de Sionsberg. De tempel is niet alleen een plaats waar geofferd wordt, het is ook — en allereerst — een plaats van toewijding en gebed (Handelingen 3, 1). Vervolgens is het ook een plaats van debat en studie. In de zuilengang van Salomo werden vaak gesprekken gevoerd over allerhande actuele onderwerpen. Jezus bevindt zich daar ergens, te midden van de leraren die Hij nu, als jongvolwassene, kan beluisteren en bevragen. Het geeft ons een intrigerend beeld van Jezus' initiatie in de wereld van de Joodse Schriftgeleerdheid. Tegelijk is Jezus zelf ook leraar: zijn frisse inbreng in het debat — het spel van vraag en antwoord en de nieuwe vraag die daaruit voorkomt — slaat de leraren met verbazing en verwondering. Later zal blijken hoezeer Jezus in zijn gesprek met zijn leerlingen en met de Schriftgeleerden thuis is in de Joodse denkwijzen van zijn dagen.

Wanneer de ouders Jezus vinden, zijn ze niet boos, maar veeleer verslagen. Ze zien Jezus te midden van de leraren. En ze confronteren Hem met zijn gedrag: „Wist Je dan niet dat we diep ongerust waren en naar Je zochten?” Waarop Jezus antwoordt: „Wist je dan niet dat Ik hier moest zijn, in het huis van mijn Vader?”

Na deze opmerkelijke gebeurtenis plooit Jezus zich naar het gezag van zijn ouders. Op het moment zelf begrepen zij niet wat Jezus bezielde en wat Hij bedoeld had met zijn antwoord. Maar, zegt Lucas: „Maria bewaarde alles wat er gebeurd was in haar hart” (vergelijk met Lucas 2, 19). Maria realiseert zich dat ze het optreden van Jezus in een ander licht moet bekijken, zoals ook wij als hedendaagse lezers dit verhaal niet als een historisch verslag, maar als een theologische boodschap moeten leren verstaan. Zo bekeken, gaat Maria ons voor op de weg van een diepergaand verstaan van de Schrift en snijdt ze voor ons de weg van een historiserende of fundamentalistische leeswijze af.

Jezus' openbare leven zal helemaal in het teken staan van dat 'goddelijke moeten', dat wil zeggen van het gehoorzaam worden aan de wil van de Vader (zie Lucas 4, 43; 9, 22 enzovoorts). Aan die leerweg is Hij begonnen in de tempel, in zijn debat met de leraren, toen Hij twaalf jaar was.

Bij wijze van toemaat nog iets over de eerste lezing uit het boek Sirach, een midrasj bij het gebod om „vader en moeder met eerbied te behandelen”. De vermaning om ook zorg te dragen „voor uw vader op zijn oude dag” is absoluut niet voorbijgestreefd. Want hoe perfect onze ouderenzorg ook georganiseerd mag zijn, het blijvende en wezenlijke contact tussen de generaties staat tegenwoordig sterk onder druk. Of hoe verrassend actueel die oude teksten kunnen zijn.